

(ISSN: 2587-0238)

Adar Can, S. (2024). Yabancı Uyruklu Sınıf Öğretmeni Adaylarının, Görsel Sanatlar Öğretimi Dersindeki Sanatsal Becerilerinin Kendi Akran Gruplarına Göre Bazı Değişkenler Açısından Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi, *International Journal of Education Technology and Scientific Researches*, 9(28), 543-558.

DOI: <http://dx.doi.org/10.35826/ijetsar.754>

Article Type (Makale Türü): Araştırma Makalesi

YABANCI UYUKLU SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ, GÖRSEL SANATLAR ÖĞRETİMİ DERSİNDEKİ SANATSAL BECERİLERİNİN KENDİ AKRAN GRUPLARINA GÖRE BAZI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN KARŞILAŞTIRMALI OLARAK İNCELENMESİ

Sibel ADAR CAN

Doç. Dr., Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Niğde, Türkiye, sibeladar03@gmail.com

ORCID: 0000-0001-6983-866X

Received: 21.06.2024

Accepted: 26.08.2024

Published: 15.09.2024

Öz

Bu araştırmada Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Ana bilim dalı son sınıf öğrencisi olan 4 yabancı uyruklu, 4 de Türk olmak üzere toplamda 8 kız öğrenci ile çalışılmıştır. Yabancı uyruklu öğrencilerden ikisi Suriye ikisi de Iraklıdır. Araştırma, araştırmacının 2023-2024 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde kendi yürütmüş olduğu görsel sanatlar eğitim dersi sürecinde elde edilen verilerden oluşmaktadır. Bu veriler sanatsal tasarım elemanları olan nokta, çizgi, renk, leke ve doku ilkeleri göz önüne alınarak, yabancı uyruklu öğrencilerle aynı süreçte yer alan diğer araştırma grubu ile karşılaştırmalı olarak değerlendirilerek analiz edilmiştir. Araştırmada durum çalışması modeli kullanılmıştır. Araştırma verileri doküman incelemesi yöntemi ile elde edilmiştir. Veriler içerik analizi ile çözümlenerek değerlendirilmiştir. Araştırma sonunda elde edilen verilerle yabancı uyruklu öğrencilerin süreçte gayet uyumlu oldukları (dil problemi olmamasından dolayı), tasarım çalışmalarında herhangi bir zorluk yaşamadıkları, aksine oldukça başarılı çalışmalar ortaya çıkarabildikleri gibi sonuçlar elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı uyruklu öğrenciler, görsel sanatlar, sınıf öğretmen adayları.

COMPARATIVE EXAMINATION OF THE ARTISTIC SKILLS OF FOREIGN CLASSROOM TEACHER CANDIDATES IN THE VISUAL ARTS TEACHING COURSE IN TERMS OF SOME VARIABLES WITH THEIR OWN PEER GROUPS

ABSTRACT

In this research, a total of 8 female students, 4 foreign nationals and 4 Turkish students, who were final year students of Niğde Ömer Halisdemir University Faculty of Education, Department of Basic Education, Department of Classroom Teaching, were studied. Two of the foreign students are from Syria and two from Iraq. The research consists of data obtained during the visual arts education course conducted by the researcher in the spring semester of the 2023-2024 academic year. These data were analyzed by taking into consideration the principles of artistic design elements such as dots, lines, colors, stains and textures, and were evaluated comparatively with other research groups participating in the same process with foreign students. Case study model was used in the research. Research data was obtained by document review method. The data were analyzed and evaluated using content analysis. With the data obtained at the end of the research, results were obtained such that foreign students were very compatible with the process (due to the lack of language problems), did not experience any difficulties in design studies, on the contrary, they were able to produce very successful works.

Key words: Foreign students, visual arts, classroom teacher candidates.

GİRİŞ

Uluslararası alanda yaşanan göç sayısındaki artış, ülkemizin son zamanlarda en büyük sorunlarından birisi olmaya başlamıştır. Göç kavramı TDK tarafından tanımlanırken bireyin ya da toplulukların ekonomik, siyasal ya da toplumsal nedenlerle buldukları yerden başka bir yerleşim yerine yerleşim yerine ya da başka bir ülkeye gitme eylemi olarak ifade edilmektedir. Araştırmalar, siyasal alanda yaşanan istikrarsızlıklar, insan hakları ihlali, iç savaşlar, baskıcı rejimler, etnik çatışmalar, ekonomik sıkıntılar, iş gücü talebinin azlığı, coğrafi koşulların yetersizliği ve can güvenliği korkusu gibi sebeplerle kaçan insanların daha iyi yaşam koşullarına sahip olabilmek adına tercihlerini daha çok batı ülkelerinden yana kullandığını göstermektedir (Deniz 2014, akt. Alagöz ve Geçkil 2017).

İnsanların geçici ya da kalıcı olarak yaşadıkları göç hareketleri, toplumsal kültürü etkileyen en önemli etmenler arasında yer almaktadır (Catles ve Miller 2008). Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de hızla artan göçmen, mülteci ve sığınmacı sayısı ile üniversitelerdeki yabancı öğrenci sayılarında da hızla artış yaşanmaktadır (YÖK 2016). Öğrenim görmek amacı ile başka bir ülkeye giden, mülteci, sığınmacı veya uluslararası korunma ihtiyacı olan kişiler olarak tanımlanan (Çağlar, 1997, akt. Karataş ve Baloğlu, 2018) ve son dönemlerde sayıları hızla artan yabancı uyruklu öğrenciler başta dil olmakla birlikte akademik, sosyal, kültürel ve ekonomik anlamda birçok problemle de karşılaşmaktadırlar. Farklı bir toplumun rol ve kurallarına uyum sağlamak ve toplumun beklentilerine cevap vermek noktasında önemli ölçüde uyum güçlükleri yaşayabilmektedir (Günay, 2014). Farklı bir ülkede olmanın yarattığı hem duygusal hem zihinsel rahatsızlıklardan kaynaklı yaşanan kültür şoku kuramı ile ifade edilen gerilim, bu gençlerde yalnızlık, kaygı gibi karmaşık duygulara neden olmaktadır (Forbest-Mewett, Sawyer 2016). Yabancı bir çevre ya da ülkede yaşamının verdiği psikolojik etkilerle ve kültürel farklar bireyin uyum gücünü çekmesine neden olmaktadır (Sezgin ve ark. 2016; Günay 2014).

2011 yılında başlayan yoğun göç hareketinden itibaren geline bugünkü noktada Türkiye'deki yabancı uyruklu öğrenci sayılarının hızla artması, bu öğrencilerin Türk Eğitim sisteminin her alanına ve bir anda dâhil oluşları bu konuda bilimsel araştırmaların yapılması gerekliliğini ortaya çıkarmıştır (Şayak vd. 2023).

Görsel Sanatlar Eğitimi

Günümüzde görsel sanatlar eğitimi çağın koşullarına, değişimine, toplumların yapısına ve gereksinimlerine sanat eğitimi doğrudan ya da dolaylı etkileyen araştırmalara bağlı olarak yeni görüşlerle gündeme gelmektedir (Kırıçoğlu, 2009, akt. Okan Akın,). Görsel sanatlar dersi öğretim programı kitabının ön sözünde, sanatın, insani özelliklerin geliştirilmesinde ve erdemli bireylerin yetiştirilmesinde en temel etkinlik alanlarından birisi olduğu ifade edilmektedir. Devamında sanat ve sanatsal eylemin insanın hem çevresini hem de kendi iç dünyasını tanımada, onunla iletişime geçmesinde ve ilişkilerini geliştirmesinde (bilimin yanı sıra) oldukça fayda sağlayan bir diğer yöntem ve süreç olduğu da belirtilmektedir. Bu nedenle sanat yoluyla eğitim ya da sanat eğitiminin, sanayi devriminden itibaren çağdaş eğitimin ayrılmaz bir parçası olduğu, sağlıklı, mutlu huzurlu ve barış içinde

insanca daha yaşanılabilir bir dünya kurabilmek amacıyla bireyin yaratıcılığının ortaya çıkarılmasının en temel uygulama alanlarından birisi görsel sanatlar eğitimi dersidir (Başbuğ ve Başbuğ, 2016).

Görsel sanatlar eğitimi dersi öğretim programı günümüzdeki haliyle incelendiğinde önceki programlardan farklı yapı ve anlayışa sahip olduğu görülebilmektedir. Öncelikle, adı “Resim-İş” olan ders etkinliklerinin, sadece resim eğitime yönelik olmaması, grafik, özgün baskı gibi iki boyutlu, heykel, seramik gibi üç boyutlu sanat alanlarını da içermesi sebebiyle ismi “Görsel Sanatlar” olarak kullanılmaktadır (Ertürk, 2013).

Görsel sanatlar eğitimi, öğrencilerin elde ettikleri bilgileri ve bunlar arasında mantıklı bağlantılar kurmalarını sağlamayı hedefleyen, hem diğer derslerdeki öğretileri kapsayan hem de günlük yaşantıları içine alan geniş kapsamlı bir eğitim şeklidir (Alakuş ve Mercin, 2009). Görsel sanatlar dersi, dinlendirici ve eğlendirici yapısıyla, çocukları araştırmaya, üretmeye yönlendiren yaratıcılıklarını kullanmalarına fırsatı sunmasıyla her zaman çocuklar için oldukça ilgi uyandıran bir ders olmuştur (Özsoy, 2006).

Özsoy (2019), görsel sanatlar ve tasarım eğitiminin bireylere “etik” (iyiyi içeren) ve “estetik”(güzeli içeren) değerleri kazandırdığını, kişinin estetik beğeni seviyesinin tasarım ve görsel sanatlar alanında aldığı eğitimle doğru orantılı olarak geliştiğini ve zenginleştiğini ifade etmektedir. Bu yüzden estetik duyarlılık ve beğeni düzeyinin okul yıllarında öğrencilere kazandırılmasının önemli olduğunu, alacakları bu estetik eğitimin ileride verecekleri kararlardan meslek becerisine kadar etkili olduğunu önemle belirtmiştir. Estetik eğitimi iyi bir biçimde almış birey hangi alanda çalışırsa çalışsın, ne iş yaparsa yapsın, estetik duyarlılığını toplumsal yaşamında işine, mesleğine hayatına en güzel şekilde yansıtacaktır. Bu yüzden görsel sanatlar eğitimi kişinin eğitim hayatında oldukça önemli bir yere sahiptir.

Görsel Tasarım Öğeleri

Görsel tasarım öğeleri, sanat eserinde ya da görsel herhangi bir tasarımda, tanımlayabildiğimiz ve ayrıştırılabileceğimiz bileşenlerdir. Çok çeşitli ifade güçleri olması sebebiyle çalışmanın yapı taşlarını oluştururlar. Bir başka deyişle, bir sanat eseri ya da tasarım ortaya çıkarmak için kullanılan öğelerdir. Bu tasarım öğeleri olmadan, ne sanat eseri ne de tasarım yaratılabilir(Gezer, 2019). Görsel tasarımın her çeşidinde başvurduğumuz ilk ve en önemli yapı taşlarıdır. Bir sanat eseri oluşturulurken o sanat eserinin değerini tasarım eleman ve ilkelerinin en ideal biçimde kullanılması belirler (Ayaydın, 2009).

Çizgi, sanatın en önemli görselleştirme unsurlarından birisidir ve sanatın en eski dönemlerinde mağara duvarlarına yapılan resimlere kadar dayanmaktadır. Neredeyse resmin en temel, en eski, en köklü ifade aracıdır diyebiliriz. Odabaşı (2002), çizgiyi, duygu ve düşüncelerimizi kağıt üzerine aktarabildiğimiz en basit ve en direkt yol aynı zamanda harika evrensel bir şifre olarak tanımlamaktadır. Çizginin de temelindeki en önemli ve en küçük varlığı oluşturan birim ise noktadır. Tek başına bir anlam ifade etmiyor gibi görünse de birleşerek çizgiyi ve sonrasında resmin yüzeyini oluşturabilecek en küçük görsel birimdir. Doku denilerek tanımlanan şey, bütün nesnelerin yüzeyinde yer alan, bazen göremesek de elimizle dokunarak incelediğimizde nesnenin kendisiyle ilgili bilgi veren bir yapıdır. Her nesnenin dokusu bize o nesnenin kimliği hakkında bilgi verir. Sanatta doku da görerek

bize bu dokunma hissini yaşatan, tasarım elemanıdır (Mitler ve Ragans 1999, akt. Ayaydın, 2009). Renk; resmin en temel öğelerinden biridir ve doğaya öykünme, doğayı soyutlaştırma ya da idealize etme gibi sanatın duyuşal izlenim taşıyan pratiklerine eşlik etmiştir (Avcı, 2014).

Kişinin hayal dünyasını, duygularını, düşüncelerini en rahat, en kolay ve en hızlı ve en etkili biçimde yansıtabildiği bir ifade şekli olan resim, yazıdan öne hayatımıza girmesi sebebiyle özellikle çocukluk döneminde oldukça etkili bir öneme sahiptir. Eğitimde ilk dört yıllık sürede diğer dönemlere oranla daha fazla ders saatine sahip olan görsel sanatlar derslerinin (haftada 2 ders saati), branş öğretmenleri yerine sınıf öğretmenleri tarafından yürütülmesi bu ders ile ilgili sınıf öğretmen adaylarının yeterliliklerini de merak edilir bir hale getirmektedir. Öğretmenlik de sanatsal bir süreç gibi belli yaratıcı ve kurgusal beceriyi gerektirir. Bir dersin planlanma aşamasında yaratıcılık devreye girer. Bir sanat eseri tasarlar gibi tasarım süreci gerçekleşir (Yanpar Yelken, 2006, akt. Okan Akın, 2017). Son yıllarda ülkemizde diğer eğitim kurumlarında olduğu gibi lisans düzeyinde de yabancı uyruklu öğrencilere sıkça rastlanmaya başlanması Eğitim Fakültelerinde de yaşanan bu yabancı uyruklu öğrenci sayılarındaki artışlarla öğretmen adaylarının alandaki yeterlilik durumlarını da merak edilir bir hale getirmiştir.

YÖNTEM

Araştırmanın Amacı ve Önemi: En önemli amacı yabancı uyruklu sınıf öğretmen adaylarının görsel sanatlar öğretimi dersindeki yeterliliklerini ve derse uyum süreçlerini değerlendirmektir. Bu süreçte yaşanan sorunlara dikkati çekmek, yabancı uyruklu öğrencilerin sınıfa, görsel sanatlar eğitimi dersine uyum süreçlerini değerlendirerek yabancı uyruklu öğrencilerin eğitimine dikkati çekmek ve bu alanda farkındalık oluşturmak amaçlanmıştır. Ayrıca görsel sanatlar alanında lisans düzeyinde yabancı uyruklu öğrencilerle yapılmış araştırmanın olmaması bu araştırmanın önemini de artırmaktadır.

Araştırmanın Problemi Ve Alt Problemler: Araştırmanın problemini ‘Yabancı Uyruklu Sınıf Öğretmeni Adaylarının, Görsel Sanatlar Öğretimi Dersindeki Sanatsal yeterliliklerinin, Kendi Akran Gruplarına Göre Bazı Değişkenler Açısından Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi’ oluşturmaktadır.

Bu amaç ışığında ise araştırmanın alt problemlerini şu araştırma soruları oluşturmaktadır:

- Yabancı uyruklu öğrenciler, Türk öğrencilerle kıyaslandığında ‘nokta’ konusundaki sanatsal yetenekleri yeterli düzeyde midir?
- Yabancı uyruklu öğrenciler, Türk öğrencilerle kıyaslandığında ‘çizgi’ konusunda sanatsal yetenekleri yeterli düzeyde midir?
- Yabancı uyruklu öğrenciler, Türk öğrencilerle kıyaslandığında ‘renk’ konusunda sanatsal yetenekleri yeterli düzeyde midir?
- Yabancı uyruklu öğrenciler, Türk öğrencilerle kıyaslandığında ‘leke’ konusunda sanatsal yetenekleri yeterli düzeyde midir?
- Yabancı uyruklu öğrenciler, Türk öğrencilerle kıyaslandığında ‘doku’ konusunda sanatsal yetenekleri yeterli düzeyde midir?

Araştırmanın Modeli

Araştırma modeli durum çalışmasıdır. Durum çalışması; (1) güncel bir olguyu kendi gerçek yaşam çerçevesi (içeriği) içinde çalışan, (2) olgu ve içinde bulunduğu içerik arasındaki sınırların kesin hatlarıyla belirgin olmadığı ve (3) birden fazla kanıt veya veri kaynağının mevcut olduğu durumlarda kullanılan görgül bir araştırma yöntemidir (Yin, 1984, s.23 aktaran Yıldırım, Şimşek, 2003). Araştırma verileri doküman inceleme yöntemi ile elde edilmiştir. Nitel araştırma yöntemleri içerisinde yer alan doküman incelemesi, araştırılmak istenen olaylar ya da olgularla ilgili bilgilerin oluşturduğu yazılı materyallerin incelenmesinden oluşmaktadır (Şimşek ve Yıldırım 2011). Araştırma verileri içerik analiz teknikleri ile değerlendirilmiştir. Araştırmada betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Bu yaklaşıma göre elde edilen veriler daha önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır. Veriler araştırma sorularının ortaya koyduğu temalara göre organize edilebileceği gibi, görüşme ve gözlem süreçlerinde kullanılan sorular ya da boyutlar dikkate alınarak da sunulabilir. Betimsel analizde, görüşülen ya da gözlenen bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılara sık sık yer verilir. Bu tür analizde amaç elde edilen bulguları düzenlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde okuyucuya sunmaktır (Yıldırım, Şimşek 2003). Araştırma sanatsal tasarım ilkelerinden 'nokta ilkesi, çizgi ilkesi, renk ilkesi, leke ve doku ilkeleri ile de sınırlı tutulmuştur.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalı 4. sınıfta 2023-2024 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde araştırmacının kendi yürütmüş olduğu görsel sanatlar öğretimi dersinden elde edilen veriler kullanılmıştır. Araştırma sonunda bu veriler doküman analizi ve betimsel analiz yöntemine göre değerlendirilmiştir.

Verilerin Analizi

Verilerin analizi sürecinde, öncelikle araştırma tamamlandıktan sonra bütün veriler ayrı ayrı gruplar halinde sınıflandırılmıştır. Verileri değerlendirmek için, her gruba ayrı bir değerlendirme formu oluşturulmuştur. Evet-hayır sütunlarının yer aldığı tabloda çalışma kazanıma uygun yapılmışsa evet, uygun yapılmamışsa hayır olan bölüme artı (+) ile işaretleme yapılmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırma 2023-2024 Eğitim-Öğretim dönemi bahar yarıyılında Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalı 4. Sınıf öğrencisi 8 kız öğrenci ile yürütülmüştür. Öğrencilerden ikisi Irak, ikisi Suriye diğer dördü de Türk öğrenciden oluşmaktadır. Yabancı uyruklu öğrencilerin tamamı kız olması sebebiyle karşılaştırma grubu olarak da kız öğrencilerin çalışmalarından oluşturulmuştur.

BULGULAR

Araştırmada Suriye’den gelen öğrenciler SÖ1 SÖ2, şeklinde, Irak’tan gelen öğrenciler ise İÖ1, İÖ2 olarak kodlanmıştır. Türk öğrenciler için TÖ1, TÖ2, TÖ3, TÖ4 olarak kodlama yapılmıştır. Evet cevapları için ‘E’, hayır cevabı için ‘H’ harfi kullanılan kutucuklarda her sorunun karşılığı ‘+’ işareti ile kodlanmıştır. Araştırmada sanatsal tasarım elemanları ayrı ayrı gruplandırılarak tablolar halinde verilmiştir. Her tablonun altında tablo ile ilgili bulgular detaylı şekilde sunulmaktadır.

Tablo 1. Nokta İlkesi İle İlgili Elde Edilen Bulgular

Sanatsal Tasarım ilkeleri Çalışmalarında,	Yabancı Uyruklu Öğrenciler								Türk Öğrenciler								
	S1Ö		S2Ö		I1Ö		I2Ö		T1Ö		T2Ö		T3Ö		T4Ö		
	E.	H.	E.	H.	E.	H.	E.	H.	E.	H.	E.	H.	E.	H.	E.	H.	
Ölçü-oran ilkesi kullanılmıştır.	+		+			+	+			+	+			+	+		
Yön ilkesi kullanılmıştır.	+		+		+		+		+		+		+		+		+
Hareket ilkesi kullanılmıştır.	+		+		+		+		+		+		+		+		+
Aralık ilkesi kullanılmıştır.	+		+		+		+		+		+		+		+		+
Işık-gölge ilkesi kullanılmıştır.		+	+			+	+		+		+		+		+		+
Uygunluk ilkesi kullanılmıştır.	+		+		+		+		+		+		+		+		+
Zıtlık ilkesi kullanılmıştır.		+	+			+	+		+		+			+		+	+
Egemenlik ilkesi kullanılmıştır.	+		+		+		+		+		+		+		+		+
Denge ilkesi kullanılmıştır.	+				+		+		+		+		+		+		+
Birlik ilkesi kullanılmıştır.	+		+		+		+		+		+		+		+		+
Sonuç	8	2	10	-	7	3	10	-	10	-	10	-	9	1	9	1	

Tablo 1’de yer alan ‘nokta’ ilkesi ile ilgili performans verilerinin değerlendirmesi sonucu, yabancı uyruklu öğrencilerden SÖ2 ve İÖ2’nin çalışmalarında, öğrencilerden beklenen sanatsal tasarım ilkelerinin tamamını uygun bir şekilde karşıladığı bulgusu elde edilmiştir. SÖ1 ve İÖ1 kodlu öğrencilerin ise sadece ışık-gölge ve zıtlık ilkelerini çalışmalarına yansıtmadığı diğer bütün ilkeleri çalışmalarına uygun şekilde yansıtılabildikleri gözlenmiştir. Türk öğrencilerin nokta ilkesi ile elde edilen veriler değerlendirildiğinde öğrencilerden TÖ1 ve TÖ2’nin tasarım ilkelerinin tamamını çalışmalarında uygun şekilde yansıtılabildiği diğer iki öğrencinin zıtlık kavramı dışında diğer bütün sanatsal tasarım ilkelerini çalışmalarına yansıtılabildikleri görülmüştür. Bir kompozisyondaki tasarım unsurları arasındaki fark olarak tanımlanan, herhangi bir unsurun zıttının yan yana getirilmesi ile sağlanan (negatif-pozitif alan gibi) ‘zıtlık’ ilkesi, her iki grupta da diğer ilkelere göre daha az kullanılmıştır. Yabancı uyruklu öğrencilerden ikisinde zıtlık yanında ışık-gölge ilkesini de çalışmalarına yansıtamadıkları görülmüştür.

Tablo 2. Çizgi İlkesi İle İlgili Elde Edilen Bulgular

Sanatsal Tasarım ilkeleri Çalışmalarında,	Yabancı Uyruklu Öğrenciler								Türk Öğrenciler								
	S1Ö		S2Ö		I1Ö		I2Ö		T1Ö		T2Ö		T3Ö		T4Ö		
	E.	H.	E.	H.	E.	H.	E.	H.	E.	H.	E.	H.	E.	H.	E.	H.	
Ölçü-oran ilkesi kullanılmıştır.	+		+		+		+		+		+		+		+		+
Yön ilkesi kullanılmıştır.	+		+		+		+		+		+		+		+		+
Hareket ilkesi kullanılmıştır.	+		+		+		+		+		+		+		+		+

Aralık ilkesi kullanılmıştır.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		
Işık-gölge ilkesi kullanılmıştır.	+		+	+	+	+						+	+			
Uygunluk ilkesi kullanılmıştır.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		
Zıtlık ilkesi kullanılmıştır.	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+		
Egemenlik ilkesi kullanılmıştır.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		
Denge ilkesi kullanılmıştır.		+	+	+	+	+	+	+	+	+			+	+		
Birlik ilkesi kullanılmıştır.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		
Sonuç	9	1	8	2	10	-	10	-	10	-	10	-	9	1	9	1

‘Çizgi’ ilkesi ile ilgili performans verilerinin incelendiği tablo 2’de; Iraklı her iki öğrencinin, bütün tasarım ilkelerini çalışmalarında uygulayabildiği, oldukça başarılı tasarımlar ortaya çıkarabildikleri, Suriye’li öğrencilerden SÖ1’in denge ilkesini, SÖ2’nin ise zıtlık ve ışık gölge ilkelerini uygun bir şekilde yansıtamadığı sonucu görülmektedir. Türk öğrencilerden TÖ1 ve TÖ2’nin bütün ilkeleri amacına uygun şekilde yansıtabildiği, TÖ4’ün zıtlık, TÖ3’ün ise denge ilkesini yansıtamadığı sonucu elde edilmiştir.

Tablo 3. Renk İlkesi İle İlgili Elde Edilen Bulgular

Sanatsal Tasarım İlkeleri Çalışmalarında,	Yabancı Uyruklu Öğrenciler								Türk Öğrenciler							
	S1Ö		S2Ö		I1Ö		I2Ö		T1Ö		T2Ö		T3Ö		T4Ö	
	E.	H.	E.	H.	E.	H.	E.	H.	E.	H.	E.	H.	E.	H.	E.	H.
Ölçü-oran ilkesi kullanılmıştır.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Yön ilkesi kullanılmıştır.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Hareket ilkesi kullanılmıştır.	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Aralık ilkesi kullanılmıştır.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Işık-gölge ilkesi kullanılmıştır.	+		+	+	+	+	+	+	+	+			+	+		
Uygunluk ilkesi kullanılmıştır.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Zıtlık ilkesi kullanılmıştır.	+	+		+	+	+	+	+			+		+	+	+	+
Egemenlik ilkesi kullanılmıştır.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Denge ilkesi kullanılmıştır.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Birlik ilkesi kullanılmıştır.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Sonuç	10	-	9	1	7	3	10	-	10	-	9	1	8	2	9	1

Tablo 3’te yer alan ‘renk’ ilkesi ile ilgili verilerin yer aldığı performans değerlendirme tablosu ile SÖ1 ve IÖ2 ‘nin kendilerinden beklenen tasarım ilkelerinin tamamını çalışmalarına uygun bir şekilde yansıtabildiği, SÖ2’nin ışık-gölge ilkesini, IÖ1’in ışık-gölge, hareket ve zıtlık ilkelerini çalışmalarına yansıtamadığı sonucu ortaya çıkmıştır. Türk öğrencilerden 2, 3 ve 4 numaralı olanların zıtlık ilkesini, TÖ3’ün zıtlık ilkesi yanında, ışık-gölge ilkesini de çalışmalarına yansıtamadığı verisi elde edilmiştir.

Tablo 4. Doku İlkesi İle İlgili Elde Edilen Bulgular

Sanatsal Tasarım İlkeleri Çalışmalarında	Yabancı Uyruklu Öğrenciler								Türk Öğrenciler							
	S1Ö		S2Ö		I1Ö		I2Ö		T1Ö		T2Ö		T3Ö		T4Ö	
	E.	H.	E.	H.	E.	H.	E.	H.	E.	H.	E.	H.	E.	H.	E.	H.
Ölçü-oran ilkesi kullanılmıştır.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Yön ilkesi kullanılmıştır.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Hareket ilkesi kullanılmıştır.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Aralık ilkesi kullanılmıştır.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Işık-gölge ilkesi kullanılmıştır.	+	+	+	+	+	+	+	+	+							
Uygunluk ilkesi kullanılmıştır.	+	+	+	+	+	+	+	+	+							
Zıtlık ilkesi kullanılmıştır.	+	+	+	+	+		+	+	+							
Egemenlik ilkesi kullanılmıştır.	+	+	+	+	+	+	+	+	+							
Denge ilkesi kullanılmıştır.	+	+		+	+	+	+	+	+							
Birlik ilkesi kullanılmıştır.	+	+		+	+	+	+	+	+							
Sonuç	10	-	10	-	8	2	10	-	10	-	9	1	9	1	10	-

Tablo 4’te yer alan doku ilkesine ait verilerle ilgili, Suriyeli öğrencilerin her ikisi ile Iraklı bir öğrencinin doku ilkesi ile ilgili beklenen tasarım ilkelerinin tamamını uygun bir şekilde çalışmalarına yansıtılabildiği İÖ1’in denge ve birlik kavramlarını uygun şekilde yansıtamadığı sonucu elde edilmiştir. Türk öğrencilerden T2Ö, T3Ö zıtlık ilkesini çalışmalarında yansıtamazken diğer öğrenciler kendilerinden beklenen tasarım ilkelerinin tamamını çalışmalarında uygun şekilde yansıtabilmişlerdir.

Tablo 5. Leke İlkesi İle İlgili Elde Edilen Bulgular

Sanatsal Tasarım İlkeleri Çalışmalarında	Yabancı Uyruklu Öğrenciler								Türk Öğrenciler							
	S1Ö		S2Ö		I1Ö		I2Ö		T1Ö		T2Ö		T3Ö		T4Ö	
	E.	H.	E.	H.	E.	H.	E.	H.	E.	H.	E.	H.	E.	H.	E.	H.
Ölçü-oran ilkesi kullanılmıştır.	+		+		+		+		+		+		+		+	
Yön ilkesi kullanılmıştır.	+		+		+		+		+		+		+		+	
Hareket ilkesi kullanılmıştır.	+		+		+		+		+		+		+		+	
Aralık ilkesi kullanılmıştır.	+		+		+		+		+		+		+		+	
Işık-gölge ilkesi kullanılmıştır.	+		+		+		+		+		+		+		+	
Uygunluk ilkesi kullanılmıştır.	+		+		+		+		+		+		+		+	
Zıtlık ilkesi kullanılmıştır.	+		+		+		+		+		+		+		+	
Egemenlik ilkesi kullanılmıştır.	+		+		+		+		+		+		+		+	
Denge ilkesi kullanılmıştır.	+		+		+		+		+		+		+		+	
Birlik ilkesi kullanılmıştır.	+		+		+		+		+		+		+		+	
Sonuç	10	-	10	-	10	-	10	-	10	-	10	-	10	-	10	-

Tablo 5’te yer alan ‘leke’ ilkesi ile elde edilen veriler, yabancı uyruklu öğrencilerin tamamının araştırmada, çalışmalarında kendilerinden beklenen tasarım ilkelerinin tamamını uygun bir şekilde yansıtabilmiş oldukları sonucudur. Aynı şekilde Türk öğrencilerin çalışmalarında da tasarım ilkelerinin tamamının uygun şekilde ve eksiksiz bir şekilde yansıtabildiği sonucu ortaya çıkmıştır. Çalışma grubu içerisinde en başarılı geri dönüt alınan çalışmalar bu çalışma grubuna aittir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Nokta çalışması ile ilgili genel olarak bakıldığında her iki grubunda çalışmalarının tamamına yakınının eşdeğer ölçüde sanatsal tasarım ilkelerini çalışmalarında kullanabildikleri, yabancı uyruklu öğrencilerin çalışmalarında ışık-gölge dışında anlamlı büyük bir farklılık olmadığı, çalışmalarının tamamının amacına uygun bir şekilde yansıtıldığı bulgusu elde edilmiştir.

Çizgi çalışması ile ilgili bulgular değerlendirildiğinde, denge, zıtlık ve ışık-gölge ilkeleri dışında anlamlı bir farkındalık gözlenmediği ortaya çıkmıştır. Zıtlık ve ışık gölge ilkelerinin yabancı uyruklu öğrencilerin çalışmalarında eksik olduğu kadar Türk öğrencilerin çalışmalarında da eksik olduğu, her iki grup arasında anlamlı büyük bir farkındalık ortaya çıkmadığı gözlenmiştir. Öyle ki yabancı uyruklu öğrencilere ait bazı çalışmaların Türk öğrencilere göre çok daha iyi olduğu da elde edilen veriler arasındadır.

Zıtlık ve ışık-gölge ilkeleri diğer çalışmalarda olduğu gibi renk çalışmasında eksik olan ilkeler arasındadır. Genel olarak ortaya çıkan çalışmalara bakıldığında ise anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir. Yabancı uyruklu öğrencilerden ikisi kendinden beklenen sanatsal tasarım elemanlarının tamamını çalışmalarına yansıtılabildiği gözlenirken, Türk öğrencilerden sadece bir tanesi tasarım elemanlarının tamamını çalışmalarına yansıtmayı başarabilmiştir. Diğer 3 Türk öğrenci zıtlık, ışık-gölge kavramlarını tam olarak yansıtamamışlardır. Her iki grupta da ortaya çıkan çalışmalar, tasarım olarak amacına ulaştığı gibi oldukça da üst düzeyde başarı göstermektedir.

Bir diğer çalışma grubu olan doku çalışmalarıyla ilgili bulgulara baktığımızda, diğer çalışmalarda olduğu gibi bu grupta da zıtlık ilkesi en az kullanılan ilke olmuştur. Genel anlamda baktığımızda ise on madde olarak yer alan tasarım ilkeleri içerisinde en fazla 2 maddesi eksik kullanılmış 10/9, 10/8 gibi bir başarı elde edilmiştir. Ekler kısmında yer alan resimlerde görüldüğü gibi gayet başarılı, amacına uygun, incelikle, titizlikle yapılmış eserler ortaya çıkmıştır. Yabancı uyruklu öğrencilerden üçü tasarım elemanlarının tamamını eksiksiz çalışmalarına yansıtırken Türk öğrencilerden ikisi tam olarak yansıtabilmiştir. Genel anlamda en başarılı çalışmaların ortaya çıktığı çalışma grubu doku çalışmaları olmuştur.

Genel olarak elde edilen veriler bazı öğrencilerin sadece zıtlık ve ışık-gölge ilkelerinde sorun yaşadığını, genelde de aynı öğrencilerin, her grupta benzer sorunu yaşadığı ortaya çıkmıştır. Zıtlık ve ışık-gölge dışında diğer tasarım ilkelerinin neredeyse tamamının, tüm öğrenciler tarafından anlamlı ve başarılı bir şekilde yansıtılabildiği sonucu ortaya çıkmaktadır. Özellikle yabancı uyruklu öğrencilerin yaklaşık 12 yıl gibi uzun bir süredir Türkiye’de yaşıyor olmaları, Türkçe’yi öğrenmiş olmaları, derse uyum süreçlerini kolaylaştırmıştır. Sadece kendi gruplarından kopmamaları (Suriye’den gelenlerle, Irak’tan gelenlerin ayrı ayrı grup olmaları ve birbirinden hiç ayrılmamaları), derslerde söz alıp katılmamaları, çok mecbur kalmadıkça diğer öğrencilerle ve öğretmenle iletişime geçmemeleri gibi bazı uyum zorlukları oldukları gözlenmiştir. Türk vatandaşı olmadıkları, kimlikte yabancı uyruklu vatandaş olarak görüldükleri için hiçbir şekilde atanıp öğretmenlik yapamayacakları için umutsuz olmaları, kendilerinde yeterli donanımı gördükleri fakat bir işe yaramayacağı gibi olumsuz ve umutsuz bir durum içinde olmaları da bazen motivasyonlarını düşürebilmektedir. Ama genel anlamda her iki grup da oldukça başarılı, etkili çalışmalar ortaya çıkarmışlardır. Fakat maalesef ortaya çıkan çalışmalara genel olarak baktığımızda şöyle de bir sorun ortaya çıkmaktadır. Öğrencilerin tamamına konuyla ilgili bilgi verilip görsel olarak örnek çalışma getirilip gösterilmesine rağmen öğrencilerde ısrarla kopya çalışması yapma gibi bir problemle karşılaşmaktadır. Hemen derste telefonda konuyla ilgili görsel bakıp oradan kopyalamaya çalışma gibi bir sorun yaşanmaktadır. Bireysel olarak düşünerek tasarım yapan öğrenci sayısı yok denecek kadar azdır. Araştırmacının daha önceki bir çalışmasında (Adar, 2019) elde edilen verilerde olduğu gibi, öğrencilerin öncelikle sınıf öğretmen adayı olduğu, görsel sanatlar

alanında yeteneksiz oldukları gibi bir algı vardır. Kendilerinin resim yapamayacağı, yetenekli olmadıkları, yeteneğin doğuştan geldiği kendilerinde bunun olmadığı, olsa zaten resim öğretmenlerinde okuyacakları gibi yanlış algılarla kendilerinde olan potansiyelin farkında değildirler. Bu yüzden de her çalışmada internetten bununla ilgili yapılmış çalışmalara bakmadan, kendi düşünüp üretmek gibi bir kaygı içinde değildirler. Direk hazır olanı kopyalamak en iyi olanı alıp en yüksek puanı elde etme peşindedirler. Sanatsal tasarım yaratma, yeni baştan farklı olgular ortaya çıkarma gibi bir çabaları yoktur. Ortaya çıkan çalışmalar istediklerinde çok güzel işler ortaya koyabileceklerinin en iyi belgesi niteliğindedir.

ÖNERİLER

Bu araştırma sonucunda şu öneriler getirilebilir:

- Yabancı uyruklu öğrencilerle Türk öğrencilerin ortak olarak yer aldığı proje çalışmaları yürütülebilir.
- Her iki grup öğrencilerin kaynaşma sağlayabilmesi adına özellikle sınıf içerisinde grup çalışmaları yaptırılabilir. Gruplar karma olarak yapılarak (yabancı uyruklu öğrencilerin tamamının farklı gruplara dağıtılması şeklinde) öğrencilerin gruba uyum sağlaması, daha girişken olması sağlanabilir.
- Grup çalışmalarında proje yürütücü liderlik görevi verilerek kendilerine olan özgüvenlerini artırmaları sağlanabilir.
- Çalışma sonucunda en az geri dönüt alınan zıtlık, denge ve ışık-gölge çalışmaları ile ilgili ayrıntılı farklı çalışmalar yaptırılabilir.
- Her ilkeyi ayrı ayrı uygulanabilir hale getirecek daha ayrıntılı çalışmalar yapılabilir.
- Bazı ilkelere farkında olmadan sağlanan (denge, oran-orantı gibi) ilkeleri daha çok pekiştirecek çalışmalar yapılabilir.
- Gruplarla yapılan özellikle ip baskı gibi anlık, kopya çekmeden kendilerinin birebir ortaya çıkardığı çalışmalara ağırlık verilebilir.
- Telefonların kullanılmadığı, anlık kısa özgün tasarımlar yaptırılabilir. Özellikle bu şekilde tam net ve en iyi geri dönütler alınabilecektir.

Etik Metni

“Bu makalede dergi yazım kurallarına, yayın ilkelerine, araştırma ve yayın etiği kurallarına, dergi etik kurallarına uyulmuştur. Makale ile ilgili doğabilecek her türlü ihlallerde sorumluluk yazara aittir. Makalenin etik kurul izni Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi/Yayın Etiği Kurulu tarafınca 07.05.2024 tarih 2024/10-44 sayılı kararı ile alınmıştır.”

Yazarın Katkı Oranı Beyanı: Bu çalışmada yazarın katkı oranı %100'dür.

KAYNAKÇA

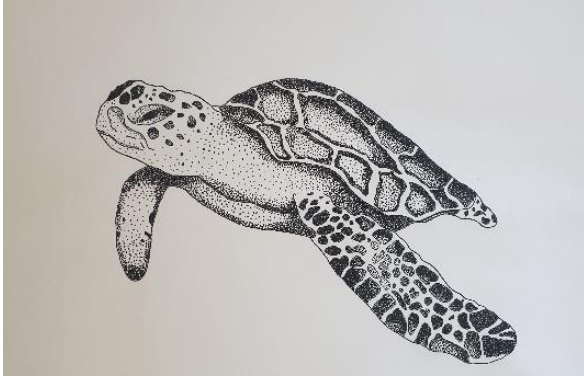
- Adar Cömert S. (2019). Evaluation of the creative skills of the classroom teacher candidates' taking visual arts training course, *HRPUB Universal Journal of Educational Research*, 7(2), 515-520, <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1204631.pdf>
- Alakuş A. O. ve Mercin, L., (2009), *Sanat eğitimi ve görsel sanatlar öğretimi*, Pegem Yayınları.
- Avcı, S. (2014). Bilimsel renk bilgisinin resim sanatındaki yansımaları. *Yedi*(11), 53-67, <https://doi.org/10.17484/yedi.36509>
- Ayaydın, A. (2009). *Çoklu zeka tabanlı görsel sanatlar eğitimi*. Pegem Akademi.
- Ayaydın, A. (2015). *Çoklu zeka tabanlı görsel sanatlar eğitimi*. Nobel yayıncılık .
- Başaran Alagöz, S., Geçkil, T. (2017). Yabancı uyruklu üniversite öğrencilerinin sorunlarının incelenmesi: Konya İli Örneği. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 20(4), 279-285 <https://acikerisim.erbakan.edu.tr/server/api/core/bitstreams/39c46d80-e708-4ba1-859f-9981dbc01ee5/content>
- Başbuğ, F. ve Başbuğ, Z. (2016). Görsel sanatlar eğitimi üzerine notlar. *Akdeniz Sanat Dergisi*, cilt 9, sayı 18, 74-98. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/akdenizsanat/issue/27665/291636>
- Castles S, Miller M. (2008). *Göçler Çağı*. İstanbul Bilgi Üniversitesi Yay.
- Ertürk, M., (2013), İlköğretim II. kademe görsel sanatlar eğitimi dersi öğretim programının öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, January, 3(1). Sf:78 <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/17549>
- Gezer, Ü. (2019). Çağdaş sanat ve tasarım eğitiminde görsel tasarım öğeleri ve ilkeleri. *ULAKBİLGE*, 40: Eylül s. 595-614. <https://www.ulakbilge.com/makale/pdf/1567692023.pdf>
- Günay B. (2014). *Türkiye’de okuyan uluslararası öğrencilerin sorunları çalıştay kitabı*. İstanbul Üniversitesi Avrasya Enstitüsü Yayınları;70-95.
- Şayak, H., Karataş, K., Yılmaz, E. (2023). Examining the studies on foreign students in Turkey: A content analysis [Türkiye’de yabancı uyruklu öğrenciler üzerine yapılan araştırmaların incelenmesi: Bir içerik analizi]. *Electronic Journal of Education Sciences, [Elektronik Eğitim Bilimleri Dergisi]*, 12(23), 47-63. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/2774356>
- Şimşek, H. ve Yıldırım, A. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Okan Akın, N. (2017). Görsel sanatlar eğitiminde öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı dersi uygulamaları. *Turkish Studies International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* 12/25, 561-576. DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.12271> ISSN: 1308-2140.
- Okan Akın, N. (2022). Sanat eğitiminde projeler yoluyla geçmiş ve gelecek arasında kültür bağının kurulması. *Ekev Akademi Dergisi*, 91, 192-205 <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/2318840>
- Özsoy, V. (2006). Görsel sanatlar eğitiminde uygulamalar. *Görsel Sanatlar Eğitimi Derneği Yayınları*, No: 4.
- Özsoy V. ve Mamur N. (2019). *Görsel Sanatlar Öğrenme Ve Öğretim Yaklaşımları*. Pegem Akademi. <https://depo.pegem.net/9786052416310.pdf>

Türk Dil Kurumu (1974). *Türkçe Sözlük*. T.D.K.

YÖK (2016). <https://istatistik.yok.gov.tr/> Öğrenci istatistikleri Erişim tarihi:04.08.2024

Yıldırım, A., Şimşek, H. (2003). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.

EKLER

Ek 1. Nokta çalışması

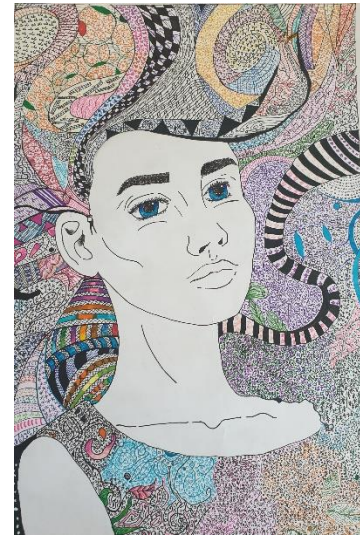
Ek 2. Nokta çalışması örneği

Ek 3. Nokta çalışması

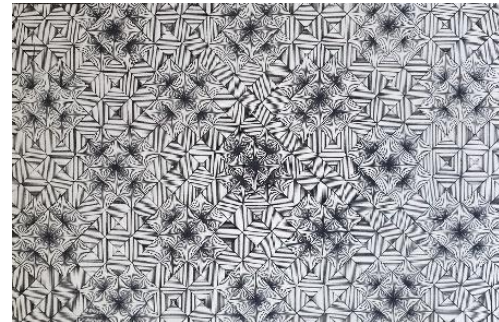
Ek 4. Nokta çalışması

Ek 5. Çizgi çalışması

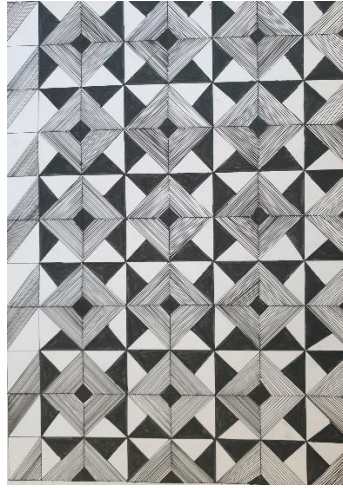
Ek 6. Çizgi çalışması

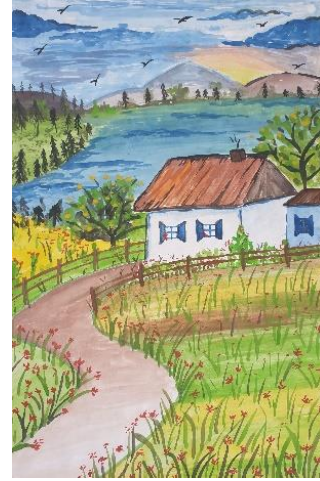
Ek 7. Çizgi çalışması

Ek 8. Çizgi çalışması

Ek 9. Çizgi çalışması

Ek 10. Renk çalışması

Ek 11. Renk çalışması

Ek 12. Renk çalışması

Ek 13. Renk çalışması

Ek 14. Doku çalışması

Ek 15. Doku çalışması

Ek 16. Doku çalışması

Ek 17. Doku çalışması

Ek 18. Leke çalışması

Ek 19. Leke çalışması

Ek 20. Leke çalışması